

Handleiding vergunningen

project SCAN-boringen

December 2023

mr. J. van der Gouw

mr. P.H. de Lange

Inhoud

Inleiding		3
1	Aanleiding en doel	3
1.1	Omgevingswet	3
1.2	Doel handleiding	3
2	Leeswijzer	3
3	Bevoegd gezag	4
3.1	Enkelvoudige aanvraag	4
3.2	Meervoudige aanvraag	5
4	Stroomschema's	6
4.1	Enkelvoudige en meervoudige aanvraag	6
4.2	MBA enkelvoudige / meervoudige aanvraag	6
4.3	Wateractiviteiten	7
5	Activiteiten en vergunningen die op de locatie plaats kunnen vinden	7
5.1	Typen activiteiten	7
6	Activiteiten Omgevingswet	8
6.1	Bouwactiviteiten	8
6.1.1	Omgevingsplanactiviteit voor bouwen	8
6.1.2	Technische bouwactiviteit	9
6.2	Omgevingsplanactiviteit	11
6.3	Omgevingsvergunning voor een aanlegactiviteit	12
6.4	Omgevingsvergunning wateractiviteit : lozingsactiviteiten	12
6.5	Omgevingsvergunning wateractiviteit: wateronttrekkingsactiviteit	14
6.6	Omgevingsvergunning voor de milieubelastende activiteit	14
6.7	Omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit	17
6.8	Omgevingsvergunning voor een flora- en fauna activiteit	17
7	Activiteiten Mijnbouwwet	17
7.1	Mijnbouwwet: Startvergunning	17

BIJLAGE: Wettenbundel gericht op SCAN-boringen

Deze handleiding is opgesteld door mr. J. van der Gouw en mr. P.H. de Lange van TeekensKarstens advocaten B.V. in opdracht van EBN B.V.

Inleiding

1 Aanleiding en doel

1.1 Omgevingswet

Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. Die inwerkingtreding heeft gevolgen voor de onderzoeksboringen die EBN verricht naar aardwarmtepotentie (verder: SCAN-boringen). De gevolgen betreffen de voor die boringen vereiste vergunningen en de bevoegde gezagen waarbij die vergunningen dienen te worden aangevraagd.

1.2 Doel handleiding

Het doel van deze handleiding is de lezer wegwijs te maken in het vergunningenstelsel voor SCAN-boringen onder de Omgevingswet en de daarop gebaseerde regels van de rijksoverheid en de decentrale overheden. In dat verband geeft deze handleiding een overzicht van de verschillende (voor de SCAN-boringen relevante) activiteiten waarvoor een vergunningplicht geldt. Daarbij wordt tevens ingegaan op bij welk bevoegd gezag de vergunningen moeten worden aangevraagd, op de vereisten waaraan de aanvragen om een vergunning moeten voldoen en op de procedures die moeten worden doorlopen, alvorens op die aanvragen kan worden beslist.

Een aantal vergunningen op grond van de Mijnbouwwet blijft ook onder de Omgevingswet bestaan. Volledigheidshalve worden deze vergunningen eveneens besproken.

Deze handleiding is allereerst bedoeld voor de bevoegde gezagen bij wie vergunningen ten behoeve van het verrichten van SCAN-boringen moeten worden aangevraagd en die op die aanvragen moeten beslissen.

2 Leeswijzer

Deze handleiding is als volgt opgebouwd.

Hoofdstuk 3 bevat een algemene beschrijving van de bevoegde gezagen. Daarbij wordt aandacht besteed aan de enkelvoudige en de meervoudige aanvraag. Tevens wordt aandacht besteed aan de vraag welk bevoegd gezag bevoegd is tot vergunningverlening, dan wel advies en instemming behoort te geven.

Hoofdstuk 4 bevat een drietal stroomschema's voor vergunningverlening onder de Omgevingswet. Vergunningen die zijn aangevraagd voor 1 januari 2024 vallen in beginsel onder het oude recht. Het betreft stroomschema's voor:

1. de meervoudige aanvraag voor alle vergunningplichtige (voor SCAN-boringen relevante) activiteiten, *met uitzondering van wateractiviteiten*¹;
2. de enkelvoudige aanvraag voor de milieubelastende activiteit *het aanleggen en exploiteren van een mijnbouwwerk*;
3. de aanvraag voor vergunningplichtige (voor SCAN-boringen relevante) wateractiviteiten.

In de stroomschema's wordt verwezen naar de relevante wettelijke bepalingen (o.m. vergunningplicht, vereisten waaraan aanvraag om een vergunning moet voldoen, regels voor de beoordeling van de aanvraag, bevoegd gezag voor de vergunningverlening, procedurevoorschriften).

¹ De omgevingsvergunning voor zogenaamde wateractiviteiten moet afzonderlijk worden aangevraagd.

Hoofdstuk 5 beschrijft de verschillende, voor SCAN-boringen relevante vergunningplichtige activiteiten onder de Omgevingswet. Dit betreft bijvoorbeeld het bouwen van een bouwwerk, het (tijdelijk) handelen in strijd met het omgevingsplan, of de milieubelastende activiteit.

Hoofdstuk 6, tot slot, bespreekt de vergunningverlening op grond van de Mijnbouwwet.

De Omgevingswet en, met name, de algemene maatregelen van bestuur (amvb's) die op de Omgevingswet zijn gebaseerd, zijn zeer omvangrijk. Het vinden van de relevante wettelijke bepalingen, die dikwijls zijn verspreid over verschillende amvb's, is daardoor vaak niet eenvoudig. Om hieraan tegemoet te komen, zijn de voor SCAN-boringen meest relevante wettelijke bepalingen bijeengebracht in een bijlage bij deze handleiding.

3 Bevoegd gezag

Omgevingswet

Op grond van artikel 4.1 van het Omgevingsbesluit is in beginsel het college van burgemeester en wethouders bevoegd om op een aanvraag om een omgevingsvergunning te beslissen, tenzij het wateractiviteiten betreft, of andere beschreven activiteiten.

3.1 Enkelvoudige aanvraag

In de Omgevingswet wordt een onderscheid gemaakt tussen enkelvoudige en meervoudige aanvragen. Wanneer sprake is van een enkelvoudige aanvraag moet de aanvraag worden ingediend bij het bevoegd gezag dat op grond van het Omgevingsbesluit bevoegd is op de aanvraag te beslissen, dat betekent dat in het geval van een milieubelastende activiteit en deze separaat of alleen aangevraagd wordt dit de Minister van EZK is. Mocht de milieubelastende activiteit in een meervoudige aanvraag zitten, dan moet hij worden ingediend bij het college van burgemeester en wethouders van de gemeente waarin het project zich afspeelt. Het is denkbaar dat in dit geval een enkelvoudige aanvraag kan bestaan uit een aanvraag om een vergunning voor een milieubelastende activiteit (verder: MBA). Het betreft daarbij de situatie dat (i) sprake is van een terrein waarbij op grond van het omgevingsplan gebouwd kan worden, (ii) wordt gebouwd zonder dat enige vergunningplicht van toepassing is en (iii) de activiteiten op grond van het omgevingsplan zijn toegestaan. Evenwel geldt dat het bouwen van een putkelder veelal omgevingsvergunningplichtig zal zijn, gelet op het feit dat dit een ondergronds bouwwerk is. Daarnaast is het onder de Omgevingswet mogelijk om aanvragen op te knippen en de milieubelastende activiteit apart aan te vragen van de overige vergunningen. In dat geval is dus de Minister van EZK bevoegd voor die specifieke aanvraag. Een voordeel hiervan kan zijn dat de Minister van EZK meer ervaring heeft met het behandelen van de concrete aanvragen en het college van burgemeester en wethouders van de gemeente niet om advies en instemming van de Minister van EZK hoeft te vragen.²

De uitsplitsing tussen de enkelvoudige aanvraag voor de milieubelastende activiteit en de meervoudige aanvraag voor de milieubelastende activiteit is opgenomen in de stroomschema's in hoofdstuk 4 van deze handleiding.

² Artikel 4.10, eerste lid van het Omgevingsbesluit en artikel 3.321, eerste lid van het Besluit activiteiten leefomgeving.

3.2 Meervoudige aanvraag

Doorgaans zal voor meer activiteiten een omgevingsvergunning vereist zijn dan enkel de milieubelastende activiteit. Gedacht kan daarbij worden aan activiteiten die in strijd zijn met het Omgevingsplan voor wat betreft het uitvoeren van een werk (aanlegactiviteiten) en het gebruiken van de gronden ten behoeve van een boring om aardwarmte op te sporen.

Op grond van artikel 4.10, tweede lid, van het Omgevingsbesluit is de Minister van Economische zaken en Klimaat niet bevoegd om te beslissen op een meervoudige aanvraag voor een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit als bedoeld in artikel 3.321, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, indien het gaat om het aanleggen of het exploiteren van een mijnbouwwerk voor het opsporen of winnen van aardwarmte.

Daarmee is de hoofdregel van toepassing, op grond van artikel 4.1, eerste lid van het Omgevingsbesluit. Het college van burgemeester en wethouders moet in dat geval beslissen op de meervoudige aanvraag. Dit zal een MBA zijn alsmede de overige op grond van het Omgevingsplan benodigde besluiten (een “mandje” aan vergunningen). Op grond van artikel 4.29 van het Omgevingsbesluit geldt dat de Minister van Economische Zaken en Klimaat als adviseur betrokken wordt bij een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit als bedoeld in artikel 3.321, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor zover het gaat om het aanleggen of het exploiteren van een mijnbouwwerk voor het opsporen of winnen van aardwarmte. Tevens behoeft de voorgenomen beslissing op de aanvraag instemming van de Minister gelet op artikel 4.29, derde lid van het Omgevingsbesluit.

Aldus geldt bij een meervoudige aanvraag, waarin activiteiten – niet zijnde wateractiviteiten – worden aangevraagd dat het college van burgemeester en wethouders bevoegd gezag is, en de Minister advies en instemming heeft.

Wateractiviteit

Indien ook een omgevingsvergunning vereist is voor een wateronttrekkingsactiviteit en lozingsactiviteiten geldt dat deze separaat aangevraagd moet worden. Het betreft daarbij op grond van artikel 4.3 een beslissing voor een wateronttrekkingsactiviteit als bedoeld in artikel 16.4 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Daarbij is gedeputeerde staten het bevoegd gezag. Het betreft in dat geval in beginsel wateronttrekkingsactiviteiten voor industriële toepassingen van meer dan 150.000 m³ per jaar.

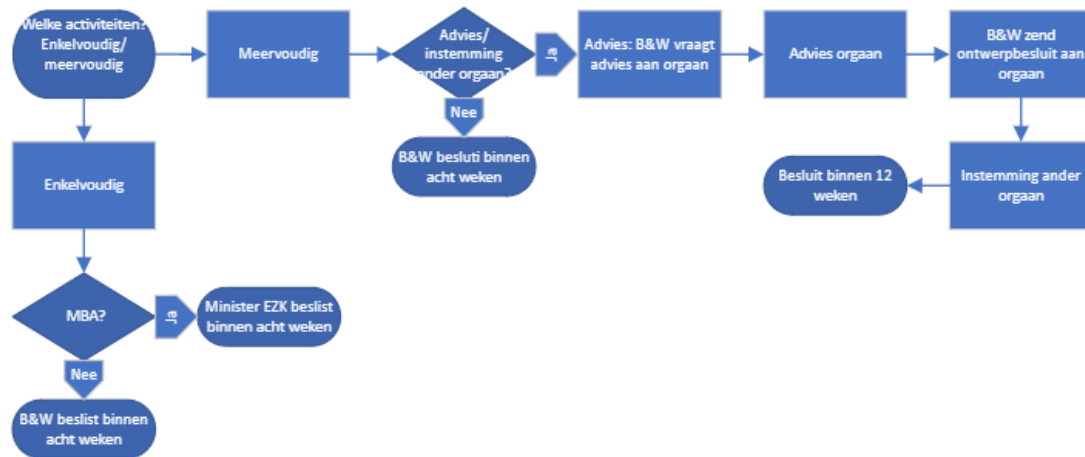
Het waterschap is bevoegd bij wateractiviteiten indien het betreft: een lozingsactiviteit op een oppervlaktewaterlichaam, een lozingsactiviteit op een zuiveringstechnisch werk of een activiteit waarvoor in de waterschapsverordening is bepaald dat het verrichten daarvan zonder omgevingsvergunning verboden is. Dit volgt uit artikel 4.2 van het Omgevingsbesluit.

Natura 2000 activiteit en Flora- en Fauna-activiteit

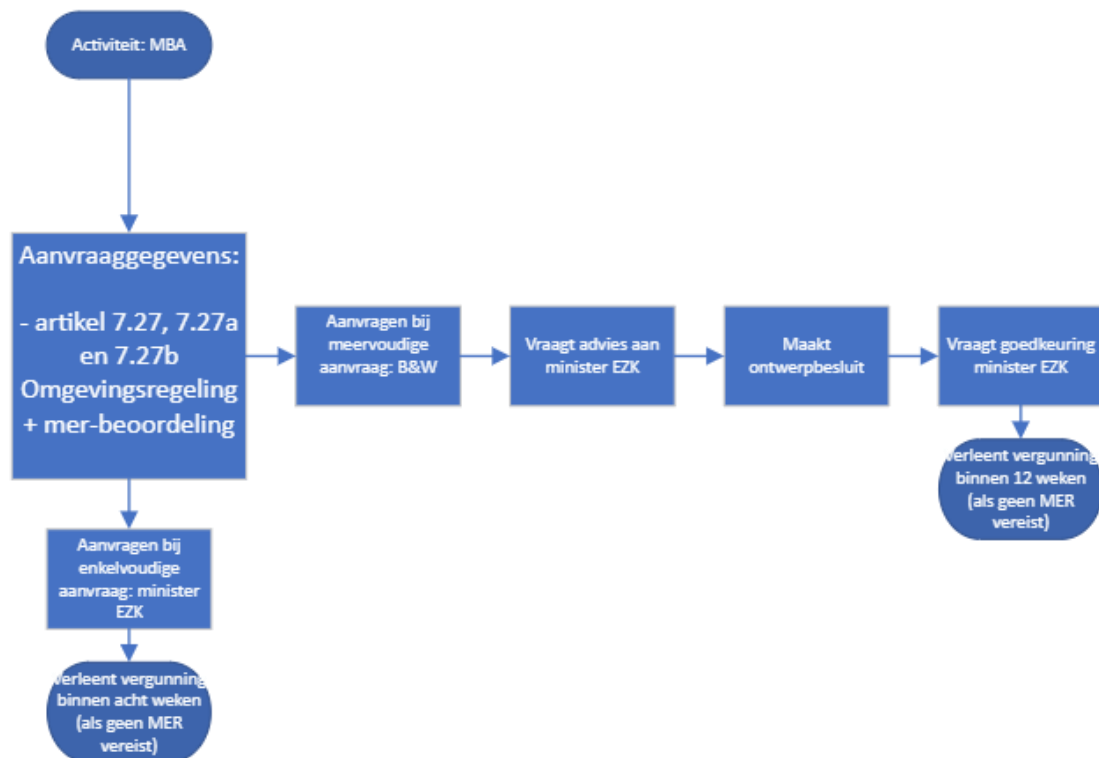
SCAN-boringen vinden plaats op een diepte dieper dan 500 meter. In dat geval geldt dat de Minister voor Natuur en Stikstof bevoegd is om te besluiten op grond van artikel 4.12, tweede lid, aanhef en onder 3, sub ii, van het Omgevingsbesluit bij de enkelvoudige aanvraag. De Minister voor Natuur en Stikstof geeft advies en instemming indien sprake is van een meervoudige aanvraag.

4 Stroomschema's

4.1 Enkelvoudige en meervoudige aanvraag

4.2 MBA enkelvoudige / meervoudige aanvraag

4.3 Wateractiviteiten

5 Activiteiten en vergunningen die op de locatie plaats kunnen vinden

5.1 Typen activiteiten

Feitelijk gaat het bij onderzoeksboringen om (met name) de volgende activiteiten :

- Het oprichten en inwerking hebben van een boorinstallatie;
- Diverse pompen, tanksystemen, behandelingsinstallaties en hydraulische installaties;
- Ondersteunende faciliteiten in het ketenpark, waaronder kantoorruimte, verblijfplaatsen, opslagtanks, containers en generatoren;
- Uitpandige opslagvoorzieningen voor hulp- en grondstoffen;
- Het lozen van hemelwater;
- Potentieel verontreinigd afvalwater opvangen;
- Spoel en testwater opvangen;
- Huishoudelijk afvalwater opvangen;
- Boorspoeling opvangen en reinigen (waterbasis);
- Boorspoeling opvangen en reinigen (Oliebasis);
- Overige afvalstoffen, zowel gevaarlijk als ongevaarlijk;
- Diverse emissies naar de buitenlucht;
- Geluid.

Voor een onderzoeksboring naar aardwarmte onderscheidt de Omgevingswet de volgende typen (vergunningplichtige) activiteiten :

- Omgevingsvergunning voor de milieubelastende activiteit;
- Omgevingsvergunning voor een wateronttrekkingsactiviteit;
- Omgevingsvergunning voor de omgevingsplanactiviteit aanlegactiviteit;
- Omgevingsvergunning voor de uitwegvergunning;
- Omgevingsvergunning voor de omgevingsplanactiviteit bouwactiviteit;
- Omgevingsvergunning voor de technische bouwactiviteit;
- Omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit;
- Omgevingsvergunning voor de wateractiviteit;
- Omgevingsvergunning voor de Natura 2000-activiteit;
- Omgevingsvergunning voor de Flora- en fauna activiteit

Naast bovengenoemde activiteiten kent de Mijnbouwwet ook vergunningplichten.

- Startvergunning op grond van de Mijnbouwwet;

6 Activiteiten Omgevingswet

6.1 Bouwactiviteiten

Onder de Omgevingswet wordt een “knip” aangebracht in de bouwactiviteit. Dat betekent dat er een tweetal vergunningen zijn: 1) de bouwactiviteit op grond van de bouwregels in het omgevingsplan.; 2) de bouwactiviteit op grond van de technische eisen zoals deze zijn opgenomen in het Besluit bouwen leefomgeving.

6.1.1 Omgevingsplanactiviteit voor bouwen

Deze paragraaf heeft betrekking op de bouwactiviteit op grond van de bouwregels in het omgevingsplan.

Op welke activiteiten heeft deze vergunning betrekking?

- Bouwen van de boortoren;
- Bouwen/aanleggen van de boorput;
- Ondersteunende faciliteiten.

Hoe worden deze activiteiten gedefinieerd?

De begrippen staan vermeld in de bijlage bij de Omgevingswet.

Een bouwactiviteit is een activiteit inhoudende het bouwen van een bouwwerk. Onder bouwen wordt verstaan het plaatsen, geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen, veranderen of vergroten. Onder een bouwwerk wordt verstaan: een constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die op de plaats van bestemming hetzij direct of indirect met de grond verbonden is, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond, bedoeld om ter plaatse te functioneren, met inbegrip van de daarvan deel uitmakende bouwwerkgebonden installaties.

Reikwijdte vergunningplicht

Op grond van artikel 5.1, eerste lid, van de Omgevingswet is het verboden zonder omgevingsvergunning een omgevingsplanactiviteit (voorheen: ‘bestemmingsplanstrijdig gebruik’) te verrichten. Daarop zijn uitzonderingen mogelijk voor zover deze uitzonderingen opgenomen zijn in het Besluit bouwwerken leefomgeving. Als een uitzondering opgenomen is in het Besluit bouwwerken leefomgeving is de omgevingsvergunning voor bouwen, op grond van het omgevingsplan, niet vereist.

- ➔ Aandachtspunt! Bij de inwerkingtreding van de omgevingswet zullen veel gemeenten de lijst, artikel 2.29 in het Besluit bouwwerken leefomgeving nog toepassen, voor zover dit ziet op de omgevingsplanactiviteit voor bouwen. Wanneer gemeenten het omgevingsplan gaan aanpassen is het mogelijk dat deze lijst wijzigt en toch een vergunningplicht geldt op grond van het Omgevingsplan.

Vergunningvrije gevallen – algemene regels

Op grond van artikel 5.1, eerste lid onder a van de Omgevingswet, gelezen in samenhang met artikel 2.28 en 2.29 van het Besluit bouwwerken leefomgeving is geen omgevingsvergunning vereist voor het handelen in strijd met het omgevingsplan, voor zover dit de bouwactiviteiten betreft, voor onder meer een bouwkeet, bouwboard, steiger, hijstelling, hijskraan, damwand, terreinverharding, terreininrichting of andere hulpconstructie die functioneel is voor bouw-, onderhouds- of sloopwerkzaamheden, tijdelijke werkzaamheden in de grond-, weg- of waterbouw of werkzaamheden met een verplaatsbaar mijnbouwwerk als bedoeld in artikel 3.322, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, bij plaatsing op of in de onmiddellijke nabijheid van het terrein waarop die werkzaamheden worden verricht. Gemeenten kunnen in hun omgevingsplan,

wanneer dit gewijzigd wordt, afwijken van de algemene regels als bedoeld in artikel 2.29 van het Besluit bouwwerken leefomgeving. In dat geval kan dus wel een omgevingsvergunningplicht gelden.

Concreet betekent dit dat voor de boortoren zelf, en het gebruik van de boortoren, totdat gemeenten hiervan afwijken geen omgevingsvergunning vereist is. Daarbij geldt dat de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 6 juni 2018, ECLI:NL:RVS:2018:1870 van overeenkomstige toepassing is. Op grond van voornoemde uitspraak geldt dat de boortoren (boorinstallatie) een hulpconstructie is die functioneel is voor een tijdelijke werkzaamheid op land waarop het Besluit algemene regels milieu mijnbouw van toepassing is, geplaatst op of in de onmiddellijke nabijheid van het terrein waarop die activiteit of werkzaamheid wordt uitgevoerd. Het gaat daarbij zowel om het bouwen van het betreffende bouwwerk als het gebruiken daarvan.

Evenals onder de huidige wetgeving moeten zowel vergunningplichtige als niet-vergunningplichtige bouwwerken voldoen aan algemene regels als opgenomen in het Besluit bouwwerken leefomgeving ten aanzien van de technische kwaliteit van het bouwwerk (voorheen: bouwbesluit 2012).

Dit betekent concreet dat voor de volgende bouwactiviteiten een omgevingsvergunning voor de bouwactiviteit op grond van het omgevingsplan vereist kan zijn:

- Putkelder;
- Eventueel hekwerk;
- Bouwwerken die niet van tijdelijke aard zijn bij het mijnbouwwerk als bedoeld in artikel 3.322, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving.

Voor de volgende activiteiten is geen omgevingsvergunning voor bouwen op grond van het omgevingsplan vereist, tenzij de gemeenteraad het omgevingsplan op dit punt heeft aangepast:

- Tijdelijke bouwwerken die ten dienste staan van het mijnbouwwerk (keten, opslagtanks, generatoren, boorinstallatie, etc.);

Bevoegd gezag

Het bevoegd gezag is op grond van artikel 4.1 van het Omgevingsbesluit in beginsel het college van burgemeester en wethouders.

Aanvraagvereisten

Uit de aanvraag voor de omgevingsplanactiviteit voor bouwen moet blijken dat sprake is van overeenstemming met de bouwregels uit het Besluit bouwwerken leefomgeving en op welke punten afwijking van de bouwregels van het omgevingsplan vereist is (voorheen betrof dit de bouwregels van het bestemmingsplan).

6.1.2 Technische bouwactiviteit

Deze paragraaf heeft betrekking op de bouwactiviteit op grond van de bouwregels voor het technisch bouwen in het Besluit bouwwerken leefomgeving.

Op welke activiteiten heeft deze vergunning betrekking?

- Bouwen van de boortoren;
- Bouwen/aanleggen van de boorput;
- Ondersteunende faciliteiten.

Hoe worden deze activiteiten gedefinieerd?

De begrippen staan vermeld in de bijlage bij de Omgevingswet.

Een bouwactiviteit is een activiteit inhoudende het bouwen van een bouwwerk. Onder bouwen wordt verstaan het plaatsen, geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen, veranderen of vergroten. Onder een bouwwerk wordt verstaan: een constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die op de plaats van bestemming hetzij direct of indirect met de grond verbonden is, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond, bedoeld om ter plaatse te functioneren, met inbegrip van de daarvan deel uitmakende bouwwerkgebonden installaties.

Reikwijdte vergunningplicht

Op grond van artikel 5.1, tweede lid is het verboden zonder omgevingsvergunning bouwactiviteiten uit te voeren. Daarbij geldt dat de uitzonderingen en gevallen opgenomen staan in het Besluit bouwwerken leefomgeving.

Op grond van artikel 2.25 van het Besluit bouwwerken leefomgeving geldt het verbod om bouwwerken met een dak zonder vergunning te realiseren indien sprake is van:

- 1) Niet op de grond staand (bijvoorbeeld onder de grond een kelder, of een gebouw op een dakterras);
- 2) Hoger dan 5 meter;
- 3) Bij meer dan een bouwlaag is voorzien van een verblijfsgebied op de tweede bouwlaag of hoger;
- 4) Is voorzien van een dakterras, balkon of andere niet op de grond gelegen buitenruimte; of
- 5) Als gevolg van de bouwactiviteit het bouwwerk een hoofdgebouw wordt.

Het is denkbaar dat de situatie als bedoeld in artikel 2.25 van het Besluit bouwwerken leefomgeving zich minder voor zal doen bij het realiseren van de SCAN boringen.

Op grond van artikel 2.26 van het Besluit bouwwerken leefomgeving is een vergunningplichtige bouwactiviteit voor bouwwerken zonder dak:

- 1) Hoger dan 5 meter;
- 2) Ondergronds gelegen.

Het is denkbaar dat de situatie als bedoeld in artikel 2.26 van het Besluit bouwwerken leefomgeving zich vaak voor zal doen bij een SCAN boring (putkelder, heipalen (fundatie).

Vergunningvrije activiteiten

Uitzonderingen op de vergunningplicht zijn opgenomen in artikel 2.27 Besluit bouwen leefomgeving. Het betreft onder meer een bouwkeet, bouwboard, steiger, hijstelling, hijskraan, damwand, terreinverharding, terreininrichting of andere hulpconstructie die functioneel is voor een bouw-, onderhouds- of sloopactiviteit, een tijdelijke werkzaamheid in de grond, weg- of waterbouw of een milieubelastende activiteit met een verplaatsbaar mijnbouwwerk als bedoeld in artikel 3.322, eerste lid, Besluit activiteiten leefomgeving, bij plaatsing op of in de onmiddellijke nabijheid van het terrein waarop die activiteit of die activiteiten worden uitgevoerd. Dit betreft de vergunningvrije technische bouwactiviteit.

Dit betekent concreet dat voor de volgende bouwactiviteiten een omgevingsvergunning voor de technische bouwactiviteit op grond van het Besluit bouwwerken leefomgeving vereist kan zijn:

- Putkelder;
- Fundatie (heipalen)
- Eventueel hekwerk;
- Bouwwerken die niet van tijdelijke aard zijn bij het mijnbouwwerk als bedoeld in artikel 3.322, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving.

Voor de volgende activiteiten is geen omgevingsvergunning voor technisch bouwen op grond van het Besluit bouwwerken leefomgeving vereist:

- Tijdelijke bouwwerken die ten dienste staan van het mijnbouwwerk (keten, opslagtanks, generatoren, etc.).

Bevoegd gezag

Het bevoegd gezag is op grond van artikel 4.1 van het Omgevingsbesluit in beginsel het college van burgemeester en wethouders.

Aanvraagvereisten

In § 7.2.2 van de Omgevingsregeling staan de vereisten voor de aanvraag van de bouwactiviteit.

6.2 Omgevingsplanactiviteit

Op welke activiteiten heeft deze aanvraag betrekking?

Op grond van artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet is het verboden om zonder omgevingsvergunning een omgevingsplanactiviteit te verrichten. Onder omgevingsplanactiviteiten worden verstaan:

- een activiteit waarvoor in het omgevingsplan is bepaald dat het verboden is deze zonder omgevingsvergunning te verrichten en die niet in strijd is met het omgevingsplan;
- een activiteit waarvoor in het omgevingsplan is bepaald dat het verboden is deze zonder omgevingsvergunning te verrichten en die in strijd is met het omgevingsplan;
- een andere activiteit die in strijd is met het omgevingsplan.

Naast bouw- en gebruiksactiviteiten – al dan niet in strijd met de functie die aan een locatie is gegeven – kan het bij deze activiteiten ook gaan om het aanleggen van werken, geen bouwwerken zijnde (bijv. terreinverhardingen en buis- en andere leidingen) en het rooien van houtopstand.

De activiteiten waar dit betrekking op kan hebben zijn:

- Het gebruik van het terrein ten behoeve van booractiviteiten voor het opsporen van aardwarmte;
- Het gebruik als locatie voor ondersteunende voorzieningen (kantoor, verblijf, etc.);
- Het aanleggen van toegangswegen (bijvoorbeeld in- en uitritten, maar ook (bouw)wegen).

Naast bouw- en gebruiksactiviteiten – al dan niet in strijd met de functie die aan een locatie is gegeven – kan het bij deze activiteiten ook gaan om het aanleggen van werken, geen bouwwerken zijnde (bijv. terreinverhardingen en buis- en andere leidingen) en het rooien van houtopstand. Veelal zullen bestemmingsplannen die overgaan in het tijdelijk deel van het omgevingsplan voor het aanleggen zogenaamde binnenplanse vrijstellingen kennen.

Voor de activiteit bestaande uit het gebruik van de boortoren – in het kader van de vraag of dit een separate omgevingsplanactiviteit is – zal veelal geen omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit vereist zijn, omdat dit een hulpconstructie is. Daar zal echter wel een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit voor nodig zijn.

Bevoegd gezag

Het bevoegd gezag is het college van burgemeester en wethouders. Wel kan de gemeenteraad van een gemeente een lijst van activiteiten opstellen op grond van artikel 16.15a onder b van de Omgevingswet waarbij een uitgebreide procedure moet worden gevolgd en de gemeenteraad een adviesrecht heeft (voorheen een lijst van categorieën van gevallen waarvoor geen verklaring van geen bedenkingen vereist is).

Aanvraaggegevens

De vereiste aanvraaggegevens voor een omgevingsplanactiviteit zijn opgenomen in artikel 7.3 van de Omgevingsregeling.

6.3 Omgevingsvergunning voor een aanlegactiviteit

Welke activiteiten vallen hieronder?

Het is denkbaar dat voor het graven van een putkelder dieper gegraven moet worden of over een groter oppervlakte gegraven moet worden dan zonder omgevingsvergunning op grond van het omgevingsplan toegestaan is, dan wel dat verharding moet worden aangelegd ten behoeve van de functionele ondergeschikte activiteiten, waarvoor een vergunning voor een aanlegactiviteit vereist is.

Voorbeelden van activiteiten die hieronder vallen zijn activiteiten die in strijd zijn met bepalingen over archeologische verwachtingsgebieden.

Vergunningplicht

Het (tijdelijk deel van het) omgevingsplan bevat de regels wanneer een vergunningplicht geldt. Dat zal dan ook aan de hand van concrete oppervlaktes moeten worden beoordeeld.

Bevoegd gezag

Het bevoegd gezag is het college van burgemeester en wethouders

Aanvraaggegevens

De aanvraaggegevens staan in ieder geval in artikel 7.207b van de Omgevingsregeling, daarnaast is het mogelijk dat in het Omgevingsplan aanvullende eisen staan opgenomen.

6.4 Omgevingsvergunning wateractiviteit : lozingsactiviteiten

Op welke activiteiten heeft dit betrekking?

Op grond van artikel 5.3 van de Omgevingswet is het verboden zonder omgevingsvergunning een activiteit te verrichten wanneer dat in de waterschapsverordening is bepaald. Waterschapsverordeningen bevatten dikwijls regels met betrekking tot het aanleggen, wijzigen of dempen van oppervlaktewaterlichamen, de versnelde afstroming van neergeslagen hemelwater naar het oppervlaktewater, het verrichten van handelingen in of nabij waterstaatswerken (keringen, oppervlaktewaterlichamen, ondersteunende kunstwerken), lozingen op het oppervlaktewater, en dergelijke. Soms zijn die activiteiten ook vergunningplichtig.

Mogelijke activiteiten waarop in dit geval een waterschapsverordening betrekking kan hebben op de activiteiten die plaatsvinden voor de SCAN boringen zijn:

- Het tijdelijk aanleggen van een dam of brug in een watergang ten behoeve van de toegankelijkheid van het terrein
- Afvoeren van hemelwater op het oppervlakte water;
- Lozen van onttrekkingswater (bemalingswater)
- Voor zover dit niet centraal wordt opgeslagen:
 - o Spoel- en testwater lozen voor zover dit gebeurt op oppervlaktewater.
 - o Huishoudelijk afvalwater lozen, voor zover dit gebeurt op oppervlaktewater.

Vergunningplichten

Op grond van artikel 2.15 van de Bruidsschat waterschapsverordening geldt dat met het oog op het doelmatig beheer van afvalwater afvloeiend hemelwater kan worden geloosd op een oppervlaktewaterlichaam, als dat hemelwater niet afkomstig is van een bodembeschermende voorziening. Daarvoor gelden in beginsel geen vergunningplichten.

- ➔ Aandachtspunt! Lozen kan deels worden meegenomen in de aanvraag voor een milieubelastende activiteit. Daarvoor wordt verwezen naar de paragraaf over de milieubelastende activiteit.

Het lozen van huishoudelijk afvalwater kan alleen op een oppervlaktewaterlichaam als het lozen een vervuilingswaarde van minder dan 2000 inwonerequivalenten heeft en de afstand tot het dichtstbijzijnde vuilwaterriool of een zuiveringstechnisch werk waarop kan worden aangesloten meer bedraagt dan:

- a. 40 m bij niet meer dan 10 inwonerequivalenten;
- b. 100 m bij meer dan 10 maar minder dan 25 inwonerequivalenten;
- c. 600 m bij 25 of meer inwonerequivalenten maar minder dan 100 inwonerequivalenten; en
- d. 3.000 m bij 100 of meer inwonerequivalenten.

Dit is geregeld in artikel 2.17 van de Bruidsschat waterschapsverordening.

Bevoegd gezag

Het bevoegd gezag is in beginsel het dagelijks bestuur van het waterschap waar de betreffende activiteit plaatsvindt, voor zover de oppervlaktewateren in het beheer zijn van het waterschap. Sommige oppervlaktewateren zijn in het beheer van een gemeente, provincie of het rijk. In dat geval zijn achtereenvolgens het college van burgemeester en wethouders, het college van gedeputeerde staten of de Minister van Infrastructuur en Waterstaat bevoegd. Evenwel komt het niet vaak voor dat regionaal water in beheer is bij een andere overheid dan het waterschap. In dat geval zijn de regels niet gebaseerd op de waterschapsverordening en/of de Bruidsschat waterschapsverordening.

Aanvraag

Voor een melding waarbij huishoudelijk afvalwater wordt geloosd op een oppervlaktewaterlichaam geldt op grond van artikel 2.20 van de Bruidsschat waterschapsverordening dat ten minste vier weken voor het begin van de lozingsactiviteit de volgende gegevens en bescheiden worden verstrekt:

- a) Het aantal inwonerequivalenten dat wordt geloosd;
- b) De wijze van behandeling van het afvalwater; en
- c) De verwachte datum van het begin van de activiteit.

- ➔ Aandachtspunt! Aanvragen voor een omgevingsvergunning voor wateractiviteiten dienen separaat te worden aangevraagd bij het waterschap waar dit betrekking op heeft. Anders dan bij de andere omgevingsvergunningen op grond van de Omgevingswet geldt dat deze niet in één aanvraag kunnen met andere vergunningen.

- ➔ Aandachtspunt! Veel waterschappen hebben al een waterschapsverordening die gebaseerd is op de nieuwe Omgevingswet. Dus het is altijd van belang in die gevallen de individuele waterschapsverordening te controleren.

6.5 Omgevingsvergunning wateractiviteit: wateronttrekkingsactiviteit

Welke activiteit?

Op grond van artikel 5.1, tweede lid, Omgevingswet, gelezen in samenhang met artikel 16.3, aanhef en onder b, en artikel 16.4 Besluit activiteiten leefomgeving is het verboden om zonder vergunning water in de bodem te brengen ter aanvulling van het grondwater, in samenhang met het onttrekken van grondwater door een daartoe bedoelde voorziening, indien het gaat om een industriële toepassing van meer dan 150.000 m³ per jaar (artikel 16.1 Besluit activiteiten leefomgeving). Overigens kan deze vergunningplicht in de provinciale omgevingsverordening “buiten werking” worden gesteld (artikel 16.5 Besluit activiteiten leefomgeving). Kleinere onttrekkingsactiviteiten kunnen vergunningplichtig zijn op grond van de waterschapsverordening.

Voor de SCAN boringen zal dit niet aan de orde zijn. Het is denkbaar dat dit voor andere initiatiefnemers wel het geval is.

Dat betekent concreet wanneer sprake is van het onttrekken van grondwater een vergunningplicht kan gelden.

Bevoegd gezag

Het bevoegd gezag is gedeputeerde staten van de provincie waar de activiteit op ziet.

Inhoud van de aanvraag

De aanvraag om een omgevingsvergunning voor een wateronttrekkingsactiviteit staan opgenomen in artikel 7.206 van de Omgevingsregeling.

- ➔ Aandachtspunt! Aanvragen voor een omgevingsvergunning voor een wateronttrekkingsactiviteit dienen separaat te worden aangevraagd bij gedeputeerde staten. Anders dan bij de andere omgevingsvergunningen op grond van de Omgevingswet geldt dat deze niet in één aanvraag kunnen met andere vergunningen.

6.6 Omgevingsvergunning voor de milieubelastende activiteit

Welke activiteiten vallen hieronder?

Een milieubelastende activiteit is een activiteit die nadelige gevolgen voor het milieu kan veroorzaken, niet zijnde een lozingsactiviteit op een oppervlaktewaterlichaam of een lozingsactiviteit op een zuiveringstechnisch werk of een wateronttrekkingsactiviteit. Daarbij dienen twee soorten te worden onderscheiden:

- 1) Soorten die gereguleerd worden door rijksregels;³
- 2) Soorten die gereguleerd worden door regels van decentrale overheden.⁴

In het Besluit activiteiten leefomgeving worden de activiteiten aangewezen die vergunningplichtig zijn. Daarnaast zijn er meldingsplichtige activiteiten. Deze worden gereguleerd door algemene regels in het Besluit activiteiten leefomgeving.

³ Artikel 4.3, eerste lid, onder b en 5.1, tweede lid, onder b van de Omgevingswet.

⁴ Artikel 4.1, eerste lid van de Omgevingswet.

Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder b, Omgevingswet, gelezen in samenhang met artikel 3.320, eerste lid, en artikel 3.321, eerste lid, Besluit activiteiten leefomgeving is het verboden om zonder omgevingsvergunning een mijnbouwwerk aan te leggen en te exploiteren. Deze vergunningplicht omvat voorts andere “milieubelastende activiteiten”, voor zover die worden verricht op dezelfde locatie als de aanleg en exploitatie van het mijnbouwwerk en die aanleg en exploitatie functioneel ondersteunen (“functioneel ondersteunende milieubelastende activiteiten”) (artikel 3.321, tweede lid, Besluit activiteiten leefomgeving). Bij de functioneel ondersteunende milieubelastende activiteiten kan het zowel gaan om als zodanig in het Besluit activiteiten leefomgeving aangewezen milieubelastende activiteiten als om milieubelastende activiteiten die niet zijn aangewezen in het Besluit activiteiten leefomgeving. Functioneel ondersteunen is breed bedoeld en omvat bijvoorbeeld naast technische ondersteuning van de kernactiviteit ook facilitaire voorzieningen zoals facilitaire diensten, aan- en afvoerleidingen, en faciliteiten voor personeel en bezoekers zoals een kantine of parkeerterrein.⁵

Concreet betreft dit voor de SCAN boringen de volgende activiteiten:

- Opslag van afvalwater;
- De tanksystemen, behandelingsinstallaties, hydraulische installaties;
- De faciliteiten op het ketenpark zoals kantoorruimte, verblijfplaatsen, opslagtanks, containers en generatoren;

De vergunningplicht geldt niet voor het alleen testen, onderhouden, repareren of buiten gebruik stellen van een boorgat met een verplaatsbaar mijnbouwwerk (artikel 3.321, tweede lid, Besluit activiteiten leefomgeving). Een concreet voorbeeld daarvan is een situatie waarin een inmiddels aangelegd boorgat tot nader order wordt afgedicht, zonder dat is begonnen met het opsporen van aardwarmte, en later weer wordt geopend en wordt getest of gerepareerd door een ander verplaatsbaar mijnbouwwerk.⁶

In beide gevallen (wel of niet vergunningplichtig) geldt dat bij de inzet van een *verplaatsbaar* mijnbouwwerk voor het aanleggen, aanpassen, testen, onderhouden, repareren of buiten gebruik stellen van een boorgat voldaan moet worden aan bepaalde algemene regels (artikel 3.322, eerste lid, Besluit activiteiten leefomgeving). Die zijn opgenomen in de artikelen 4.1116 tot en met 4.1126 van het Besluit activiteiten leefomgeving) en stemmen deels overeen met de betreffende regels voor de inzet van mobiele installaties in het huidige Besluit algemene regels milieu mijnbouw.

Daarnaast moet op grond van artikel 3.322, eerste lid van het Besluit activiteiten leefomgeving worden voldaan aan de regels over werkzaamheden met een verplaatsbaar mijnbouwwerk, bedoeld in paragraaf 4.109 van het Besluit activiteiten leefomgeving, als er lozingsactiviteiten op een oppervlaktewaterlichaam worden gedaan.

Voorts moet worden voldaan op grond van artikel 3.322, tweede lid, Besluit activiteiten leefomgeving aan:

- Verduurzaming van het energiegebruik § 5.4.1.
- Regels met betrekking tot zeer zorgwekkende stoffen § 5.4.3, mits de activiteiten (i.c. het mijnbouwwerk) als vergunningplichtig is aangewezen op grond van artikel 3.321, eerste lid;
- Emissies in de lucht § 5.4.4.
- Geluid op industrieterreinen § 5.4.5.

⁵ Toelichting uit Stb. 2018-293 op artikel 3.320 (aanwijzing milieubelastende activiteiten).

⁶ Stb. 2018-293 op artikel 3.321.

In artikel 5.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving is een uitzondering van het toepassingsbereik van § 5.4.4 aangenomen, voor zover het gaat om de emissies in de lucht door het exploiteren van een mijnbouwwerk, voor zover het gaat om een mijnbouwinstallatie. Concreet betekent dit dat het niet gaat om de installatie die verankerd is in of aanwezig is boven de bodem van een oppervlaktewater. Voor een mijnbouwwerk boven land zal dus wel moeten worden voldaan aan de eis dat aan § 5.4.4 moet worden voldaan.

Verduurzaming van het energiegebruik

Op grond van § 5.4.1 van het Besluit activiteiten leefomgeving moeten alle maatregelen ter verduurzaming van het energieverbruik met een terugverdientijd van ten hoogste vijf jaar worden getroffen. Daarbij geldt dat hieronder wordt verstaan: energiebesparende maatregelen, maatregelen voor het jaarlijks produceren van hernieuwbare energie op de locatie waarop de milieubelastende activiteit wordt verricht tot ten hoogste het jaarlijks energiegebruik van de energiedrager van de milieubelastende activiteit waarvoor jaarlijks hernieuwbare energie geproduceerd wordt, maatregelen voor het vervangen van een energiedrager die leiden tot een lagere emissie van kooldioxide.

Er is een uitzondering op deze verplichting indien het energiegebruik van de milieubelastende activiteit in enig kalenderjaar kleiner is dan 50.000 kWh elektriciteit en 25.000 m³ aardgasequivalenten.

De concrete maatregelen die getroffen kunnen worden wanneer sowieso voldaan wordt aan de eisen zijn opgenomen in bijlage VII van de regeling omgevingsrecht.

Regels met betrekking tot zeer zorgwekkende stoffen

Op grond van § 5.4.3 van het Besluit activiteiten leefomgeving moeten maatregelen worden getroffen ten aanzien van zeer zorgwekkende stoffen. Aangegeven door EBN is dat benzeen als component in het testgas kan voorkomen. Benzeen komt voor op de lijst zeer zorgwekkende stoffen. Op de ZZS-navigator van het RIVM is aangegeven dat emissies verwacht zijn van benzeen bij mijnbouwwerkzaamheden.

Op grond van artikel 5.25, eerste en derde lid van het Besluit activiteiten leefomgeving geldt niet dat de concentratie van de zeer zorgwekkende stof als gevolg van emissies door de activiteit moet worden beperkt voor zover het gaat om een mijnbouwinstallatie. Wel dient rekening te worden gehouden met de vermijdings- en reductieprogramma's, artikel 5.24 van het Besluit activiteiten leefomgeving en dient het bevoegd gezag elke vijf jaar te worden geïnformeerd over de mate waarin de zeer zorgwekkende stoffen in de lucht of het water worden geëmitteerd en de mogelijkheden om de emissies van zeer zorgwekkende stoffen in de lucht of het water te beperken.

Melding op grond van § 4.109 van het Besluit activiteiten leefomgeving

Voor het aanleggen, aanpassen, testen, onderhouden, repareren en buiten gebruik stellen van een boorgat met een verplaatsbaar mijnbouwwerk en het stimuleren van een voorkomen via een boorgat met een verplaatsbaar mijnbouwwerk dienen ten minste vier weken voor het begin van de activiteit gegevens en bescheiden aan het bevoegd gezag te worden overgelegd. Deze zijn opgenomen in artikel 4.1117 van het Besluit activiteiten leefomgeving.

Bevoegd gezag

Op grond van artikel 4.10, tweede lid, van het Omgevingsbesluit is de Minister van Economische zaken en Klimaat niet bevoegd om te beslissen op een meervoudige aanvraag voor een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit als bedoeld in artikel 3.321, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, indien het gaat om het aanleggen of het exploiteren van een mijnbouwwerk voor het opsporen of winnen van aardwarmte.

Daarmee is de hoofdregel van toepassing, op grond van artikel 4.1, eerste lid van het Omgevingsbesluit. Het college van burgemeester en wethouders moet in dat geval beslissen op de meervoudige aanvraag. Dit zal een MBA zijn alsmede de overige op grond van het Omgevingsplan benodigde besluiten. Op grond van artikel 4.29 van het Omgevingsbesluit geldt dat de Minister van Economische Zaken en Klimaat als adviseur betrokken wordt bij een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit als bedoeld in artikel 3.321, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor zover het gaat om het aanleggen of het exploiteren van een mijnbouwwerk voor het opsporen of winnen van aardwarmte. Tevens behoeft de voorgenomen beslissing op de aanvraag instemming van de Minister gelet op artikel 4.29, derde lid van het Omgevingsbesluit.

Aanvraaggegevens

In artikel 7.27, 7.27a en 7.27b van de Omgevingsregeling is opgenomen welke aanvraaggegevens moeten worden overgelegd.

6.7 Omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit

Denkbaar is dat de activiteit gevolgen heeft voor stikstofdepositie of flora- en faunactiviteiten of andere activiteiten, bijvoorbeeld bemaling. Op grond van artikel 16.53c van de Omgevingswet moet voor een project een passende beoordeling worden gemaakt, indien sprake is van een project dat significante gevolgen kan hebben voor natura2000-gebieden.

Allereerst dient een voortoets plaats te vinden, daarin moet de stikstofdepositie worden berekend van het project. Op grond van artikel 8.74b van het Besluit kwaliteit leefomgeving kan een omgevingsvergunning in geval van depositie alleen worden verleend als uit een passende beoordeling de zekerheid is verkregen dat het project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten. In artikel 8.74b zijn verdere uitzonderingsgronden opgenomen.

Ook kunnen gemeenten een gemeentelijk programmatische aanpak stikstof vaststellen. Daarin kan een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit worden verleend, voor zover er sprake is van voldoen aan de eisen als neergelegd in het gemeentelijk programma.

6.8 Omgevingsvergunning voor een flora- en fauna activiteit

Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g van de Omgevingswet kan het verboden zijn om een flora- en fauna activiteit te verrichten. Daar kan bijvoorbeeld sprake van zijn als er sprake is van het opzettelijk storen van vogels of andere aangewezen soorten. De beoordelingsregels zijn opgenomen in § 11.2.2, § 11.2.3, § 11.2.4 en § 11.2.5 van het Besluit activiteiten leefomgeving.

7 Activiteiten Mijnbouwwet

7.1 Mijnbouwwet: Startvergunning

Aanleiding

Een houder van de toewijzing van het zoekgebied aardwarmte kan een startvergunning aanvragen.

Bevoegd gezag en wijze van aanvragen

Het bevoegd gezag is de Minister van EZK. Een aanvraag voor een startvergunning aardwarmte bevat een beschrijving van, artikel 24o van de Mijnbouwwet:

- 1) De aardlagen en de begrenzing ervan waar de aanvrager voornemens is aardwarmte op te sporen en te winnen;
- 2) De andere gebruiksmogelijkheden van het gebied, waaronder grondwater met het oog op de winning van drinkwater, of kenbare voornemens tot het opslaan van stoffen;
- 3) De wijze waarop de aanvrager voornemens is aardwarmte op te sporen en te winnen en hoe hij voornemens is de putintegriteit te borgen;
- 4) De verwachte bodembeweging ten gevolge van de winning;
- 5) Indien dit nodig is gelet op de verwachte bodembeweging:
 - a. De veiligheidsrisico's voor omwonenden, het risico op schade aan gebouwen of infrastructurele werken of het risico op verstoring van de functionaliteit daarvan;
 - b. De maatregelen die worden genomen om bodembeweging te voorkomen of te beperken;
 - c. De maatregelen die worden genomen om schade door bodembeweging te voorkomen of te beperken;
- 6) Overeenkomsten met betrekking tot de afzet van warmte (zal veelal niet het geval zijn, gelet op het feit dat het in casu gaat om onderzoeksboringen);
- 7) De wijze waarop de aanvrager voornemens is de kosten in verband met de opsporing en winning en de hierbij behorende aansprakelijkheden, waaronder het stellen van financiële zekerheid ter dekking van de aansprakelijkheid voor de schade door verontreiniging van grondwater of bodem indien de in de aanvraag aangegeven aardlagen zich geheel of gedeeltelijk bevinden onder een gebied dat is aangewezen voor de winning van drinkwater uit grondwater, en het zo nodig geheel of gedeeltelijk buiten gebruik stellen van een boorgat tijdens of na afloop van de looptijd van de startvergunning te dragen;
- 8) De ervaring van de aanvrager met de ontwikkeling van aardwarmteprojecten en andere mijnbouwactiviteiten.

Voorts zijn in § 1.3b van de Mijnbouwregelingen aanvullende eisen opgenomen. Deze zijn opgenomen in het addendum.

Er is nog een separate instemming uitvoerder benodigd.

Beslistermijnen

De aanvragen moeten eerst door de Minister worden overgelegd aan gedeputeerde staten van de provincie en het college van burgemeester en wethouders van de gemeenten binnen wier grondgebied het gebied waarop de aanvraag voor een startvergunning aardwarmte betrekking heeft. Deze hebben de gelegenheid binnen acht weken advies uit te brengen met het oog op de planmatige ontwikkelingen of het beheer van delfstoffen, aardwarmte, andere natuurlijke rijkdommen waaronder grondwater met het oog op de winning van drinkwater, of mogelijkheden tot het opslaan van stoffen. Ook het dagelijks bestuur van de waterschappen krijgen de gelegenheid binnen acht weken advies uit te brengen met het oog op grondwaterkwaliteit en -kwantiteit.

Daarnaast wordt de vergunning voorbereid met toepassing van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Dat betekent dat de beslissing doorgaans binnen zesentwintig weken moet zijn genomen.